

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

Tractatus V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

TRACTATUS V.

25. **I**am verò, quòd animum meum stultè antehac perturbatum maximè componit, & sedat, est quòd totam hanc, quanta quanta est, scientiam rebus suis agendis adhibere videam Deum. Quid enim me iuuet, scientiam me naucleri agnoscere, eam si nauis dirigendæ video non impendi? Ego autem scientiam tam vastam, in Deo & agnosco, & mihi, totique orbi video adhiberi.

Totã hanc
scientiam
orbi dirigē-
do adhibet
Deus.

26. Mundum enim aliquem aut creaturam vt condatur, video eum totam possibilium rerum scientiam peruoluisse, eam vt seligeret, quam liberè crearet. Sic, vt me conderet omnes omninò homines posibles perspexit, eorumque historiam in primo volumine peruoluit, & cum meã, adhuc possibili tantum comparauit. Tum verò omnibus perpensis, me inter ceteros selegit, quem in lucem hanc suo tempore proferret: itaque me, librum possibilium quasi legens, clarã voce pronuntiauit; & hæc prolocutio Dei, mea est creatio. Nam *ipse dixit, & facta sunt.* adeò vt sicut vox mea quã *non solus* pronuntio, verbum illud format, & in lucem profert; ita quòd ego sim, nihil sit aliud quàm esse me Verbum externum legentis, & loquentis Dei. Hinc, sicut verbum quòd proloquor ita ab ore meo dependet, vt nec diutius sit, nec clarius, nec submissius, quam mea fert prolocutio; ita prorsus omnes quotquot sunt creaturæ, ab ore Dei pendent, vt si Deus esse desinat, aut nolit loqui, perituræ sint illicò creaturæ omnes, vt verbum meum desinit esse desinente me, aut nolente loqui. Certè *Verbo Domini celi firmati sunt;* nec celi tantum sed & quidquid orbis complectitur, *& spiritu oris eius omnis virtus eorum.*

Psal. 148.

Psal. 31.

27. Hinc sanè quòd me maximè securum facit, est, clarè videre nunc me, nihil prorsus in rerum naturã casu fieri, sed maximã industriã, consilio, & scientiã dirigi omnia, & attemperari. Nam si casus, est euentus non præcognitus, qui præter opinionem mentemque agentis, ex aliquã actione sequitur; quomodo casus aliquis in Deum possit cadere, quem video ab ipso, triplici & quidem diuersã scientiã, cognosci & percipi? Rursus, si ea quæ solam naturam sine libero hominis arbitrio spectant, consideramus; certè non casu ea Deum agere rectè quis dixerit, cum ad euentus illos exhibendos cælestia conformarit, & disposuerit in-

Nihil igitur
casu
fieri mani-
festum est,
neque in
iis quæ à
naturã de-
pendent.

strumenta. Non hyemes ergò, non æstates, non pluias, non ventos, non terræ ariditatem, non calamitatem segetum, non marium tempestatem, non fluminum violentos lapsus, non exundationes, non fulmina, non tonitrua, non culicum aut locustarum examina, non aëris putrefactionem, non morbos, non pestes, nihil denique casum terre possum arbitrari; cum vt hæc omnia suo quaque tempore euenirent, videam magna illa corpora, cælestesque globos, quasi instrumenta ex arte & industriâ fuisse disposita. Amens sanè sim, si hæc casum tulisse credam.

*Neque in
iis qua à li-
bero pendet
hominum
arbitrio.*

Iam verò, an ea, quæ ex libero hominis pendent arbitrio, si-
ne Numine euenire mihi persuadeam, cum ea ipsa sæpius per
Prophetas prædixisse sciam Deum, & profus eo quo contige-
runt modo? Quò pacto illa scire potuit, sine vllò errandi peri-
culo, si casu tantummodò, & non de industriâ Diuinæ Mentis
accidissent? Certè ne libertati vllum præiudicium inferat, in va-
stissimo illo volumine, scientiâ inquam conditionalium, con-
templatur prouidus Deus, quid quisque homo in quâuis occa-
sione, & rerum quibuscumque circumstantiis constitutus liberè,
& pro suo quo gaudet arbitrio facturus sit: hisque ritè circum-
spectis, eas positiones, circumstantiasque rerum seligit, in qui-
bus ita suo quouis vtetur arbitrio, vt libera eius actio, euentui
quem Deus menti præfixum habet, certò, infallibiliterque deser-
uiat. Et sic, si causas proximas ad effectum concurrentes spectas,
sæpè casum dices; si Deum causas remotè disponentem, consi-
lium imò & fatum seu effatum Dei esse fatebere. Id quidem in
Abfalonis & Iosephi historiâ, imò & in Christi sanctissimâ Na-
tiuitate mihi factum est manifestum.

28.

*Omnia igitur
bene
feri quæ à
tali Mente
sunt uni-
uersim iu-
dicandum
est.*

Hæc cum ita sint, quid me de rerum euentibus posthæc per-
turbo, quos tantò consiliò, tantâ arte à sapientissimâ illa Men-
te video prouenire? An ego fortassè adeò amens sim, vt Deum
credam aliquid ignorasse, quod melius sit; aut si sciuit, facere no-
luissè; aut si voluit, facere non potuisse? Aut tam proiectæ sim
audaciæ ego, vt cum Alfonso Rege, Deum corrigere me posse
credam, qui ne tantum quidem habeo industriæ, vt vel mini-
mam pluuiam ritè & ex arte, è nubibus mihi concreditissimè
exprimere?

29.

*illique ac-
quiescen-
dum.*

Nimis alta animo meo iam de Diuinâ Sipientiâ insidet opi-
nio, quam vt eam vellicem, aut dubitare possim aliquid non re-
ctè

30.

31. Prou. 16. *Atē fieri. Tacebo profectō posthāc! Tonet, ningat, pluāt, aestates ardeant, sauiant hyemes, disscindatur terra, pereant segetes, langueant animalia: ego certē approbabo deinceps omnia, neque benē fieri dubitabō, quæ Sapientissimi Numinis arbitrio, æternisque legibus video decurrere; & quidem ita decurrere, vt gloriam Numinis, cui amplificandæ omnia Dei opera subseruiunt, liquidō, apertēque manifestent. *Vniuersa enim propter semetipsum fecit Dominus.* Absit ergō vt quidquam malefaciat, propter se quod facit.*

TRACTATUS VI.

31. **H**Ac ergō opinione penitus imbutus, tum dēnum ad querelas, quibus Diuina Prouidentia impētur me conuerto; illudque liquidō video, futiles illas profus esse, imō quæ Diuinæ Mentis sagacitatem apprīmē commendent, & declarent. Quid enim? Dei non esse clamant homines, scelera tam nefaria perferre; homicidia, adulteria, veneficia, idololatriam, aliaque crimina Diuino honori officere; neque si humana curaret Deus, tantam passurum sibi iniuriam irrogari. Ita tu quidem, qui Diuinas artes non perspicis. At verō istud ego video, quamuis scelera malē ab hominibus perpetrentur, optimē tamen permitti à Deo, ne vllū libertati humanæ interat præiudiciū. Libertatem autem suam hominibus constare quōd velit, id quidem Sapientissimo fit consilio. Gloriosum enim est Regi, non à mancipijs vi & necessitate coactis, sed à liberis hominibus spontanea obsequia excipere, quæque vltro & liberē subditi Regi deferant. Mancipiorum obsequia fat multa habebat Deus. Omnes omninō inanimis, animatæque creaturæ rationis expertes, Deo obsequuntur, sed necessariō. Dæmones ei parent Dominumque agnoscunt, sed vi, tormentisque coacti. Angeli idem præstant, voluntariē quidem sed non omnimodis liberē. Aliud itaque obsequij genus requirebatur voluntarium & tamen liberum. Hoc ab hominibus, ad gloriæ suæ propagationem petit Deus. Libertatem itaque homini dare debuit prudens Numen; hanc verō si dederit, certē scelera permittere necesse fuit, ne ipsi non liberē seruiatur.

32. Quid, quōd per ipsa scelera, gloriā suam magis orbi fecerit mani-